

1.LIST

Homer: ODISEJA ali ILIADA

a)OBDOBJE:

-grška antična književnost

-arhaično obdobje(8 st. pr. n. št. do 5. st. pr. n. št.), razvoj epike in lirike

-klasično obdobje(5. in 4. st. pr. n. št.), razvoj dramatike in proze

-helenistično(4. st. pr. n. št. do 5. , 6. st. pr. n. št.), razvoj komedije, lirskega pesništva, pripovedništva v obliki romana

-ep je najboljšejša pripovedna pesnitev pri Grkih in Rimljanih. Zanj sta značilna epski slog in epska širina, spesnen je v heksametrih

-Dramatika: Sofoklej, Aristofan, Evripid, Ajshil

-Epika: Homer

-Lirika: Pindar, Sapfo, Anakreon

-Filozofska proza: Aristotel, Platon

b) VRSTA IN ZVRST:

-Ep

c)OSEBE, KI NASTOPAJO V ODLOMKU (OZNAKA)

- Odisej: glavni junak, ima črne skodrane lase, brado. Je zelo iznajdljiv in zvit, včasih preveč krut (poboj snubcev), pogumen vojščak, je itaški knez.

-Telemah: Odisejev sin, med očetovo odsotnostjo ga je vzgajala mati Penelopa ob pomoči dovilje Evrikleje. Lepo je skrbel za očetovo posestvo, zelo ga je pogrešal. Tako kot oče, je tudi on pogumen in bister.

-Atena: Zevsova hči, boginja modrosti, je zaveznica Ahajcev in Odisejeva zaščitnica in svetovalka, zelo sočutno je pomagala Odiseju pri vrnitvi in mu dala veliko nasvetov.

d)KDO ODLOČA O ŽIVLJENJU IN SMRTI:

-bogovi

e)KAJ JE BIL VZROK ZA TROJANSKO VOJNO(RAZLOŽI TROJANSKI MIT)

-Na svatbo kralja Peleja in morske nimfe Tetide so bili povabljeni vsi bogovi razen Eride boginje spora. Ta se je maščevala z jabolkom na katerem je pisalo 'Najlepši'. Zanj so se potegovali tri boginje: Hera, Atena in Afrodita.Po nasvetu Zevsa je prepil razrešil trojanski kraljevič Paris, ki je jabolko dodelil Afroditi, saj mu je v zameno obljubljala ljubezen najlepše ženske na svetu. S tem so si trojanci nakopali težave ostalih dveh boginj. Nato je Paris ugrabil Heleno(ženo špartanskega kralja) in se z njo poročil. Tako so se Grki odločili za maščevalen pohod proti Troji. V desetem letu vojskovanja je odisej predlagal, da so zgradili lesenega konja, vanj so se skrili najpogumnejši vojaki, drugi pa so navidezno odpluli. Svečenik je trojance opozarjal, da je konj le zvijača a je grkom naklonjeni bog Pozejdon paslal nanj 2 kači da sta ga ubili. Tako so Grki ponoči 'vkorakali' v Trojo in pobili ter zaslužnili vse Trojance.

f)RAZLOŽI VLOGO BOGOV IN USODE:

-bogovi ves čas posegajo v usodo

2.LIST

Sofoklej: KRALJ OJDIP ali ANTIGONA

a) OBDOBJE:

-grška antična književnost

-arhaično obdobje(8 st. pr. n. št. do 5. st. pr. n. št.), razvoj epike in lirike

-klasično obdobje(5. in 4. st. pr. n. št.), razvoj dramatike in proze

-helenistično(4. st. pr. n. št. do 5. , 6. st. pr. n. št.), razvoj komedije, lirskega pesništva, pripovedništva v obliki romana

-ep je najboljšežnejša pripovedna pesnitev pri Grkih in Rimljanih. Zanj sta značilna epski slog in epska širina, spesnjen je v heksametrih

-Dramatika: Sofoklej, Aristofan, Evripid, Ajshil

-Epika: Homer

-Lirika: Pindar, Sapfo, Anakreon

-Filozofska proza: Aristotel, Platon

b) VRSTA IN ZVRST:

-tragedija

c) MIT O TEBANSKI HIŠI:

-Kralj Laj in kraljica Jokasta sta oddala pastirju svojega sina, ki mu je bilo prerokovano, da bo ubil svojega očeta in se poročil s svojo materjo. Pastirju sta naročila naj ga vrže zverem Vendar pa tebanski pastir zaradi usmiljenja do otroka ni ravnal po kraljevi zapovedi, ampak je predal otroka korintskemu pastirju, le-ta pa ga je odnesel na korintski kraljevi dvor. Tu je Ojdip odraščal kot posinovljenec. Ko je v preročišču izvedel, da bo ubil svojega očeta in se poročil s svojo materjo, se je tega tako prestrašil, da se je odpravil iz Korinta, a usodi ni ubežal. Na nekem križišču se je sprl z neznanim popotnikom (kraljem Lajem) in ga ubil. Tako je nevede ubil lastnega očeta in uresničil prvi del prerokbe. Nato pa se je znašel pred Tebami, ki jih je ogrožala sfiga. Ojdip je rešil uganko in za nagrado postal novi kralj Teb in mož kraljice Jokaste in skupaj sta imela štiri otroke(ena izmed njih je bila Antigona). Tako se je poročil z lastno materjo in prerokba je bila uresničena. Nato je izvedel, kdo sta v resnici njegova prava starša. Ko je Ojdip spoznal, kaj je storil, se je oslepil in zapustil Tebe.

d) ZAKAJ JE ANTIGONA TRAGEDIJA DVEH PRAVIC IN ZA KATERI DVE PRAVICI GRE:

-Ker na eni strani opisuje boj za oblast, na drugi strani pa boj za vero bogov.

-družinska vrednota(hoče uveljaviti najosnovnejše človekove pravice, ki so utemeljene v večini, nenapisanih zakonov)

-domovinska vrednota

e) ZAKAJ JE ANTIGONA TRAGIČNA JUNAKINJA IN ZAKAJ JE TRAGIČEN KREON:

-Antigona je tragična, ker se je obesila nevede, da je Kreon uslišal njenim prošnjam

-Kreon je tragičen, ker je zaradi tega ker ni hotel popustiti od svojih zahtev nakoncu bil popolnoma duševno zlomljen, saj so se zaradi njega ubili vsi njegovi bližnji.

f) KAKŠNO VLOGO IMA ZBOR:

-Zbor poje pesmi, ki so primerne trenutnemu dogajanju in na koncu prepriča Kreona, da popusti in ustreže Antigonini želji.

g) KAJ OJDIP IZVE IN KAKO ODREAGIRA NA NOVICO:

-Ojdip izve, da sta v resnici njegova prava starša bila tebanski kralj in kraljica.

-odreagiral je tako, da si je iztaknil oči

h) KAJ POMENI, DA JE SPREGLEDAL, KO JE OSLEPEL:

-Ko Ojdip končno spregleda in razume prave povezave, iztakne oči, s katerimi je vedno videl le varljivo sliko, slepilo zunanjih stvari

3.LIST

Shakespeare: HAMLET

a)OBDOBJE:

-renesansa

-od 14. do 16. stoletja

-temelji na humanizmu in antiki

-Delitev:

zgodnja renesansa

visoka renesansa

pozna renesansa

-Književne zvrsti:

Lirika

Epika: vpliv srednjeveških tem

Dramatika: elizabetansko gledališče; ponoven zamah tragedije in komedije

-Predstavniki:

Michelangelo, Leonardo da Vinci, Shakespeare, Petrarca, Moore

b)VRSTA IN ZVRST

-tragedija

MISLI IZ HAMLETOVEGA MONOLOGA BITI ALI NE BITI:

- Njegov najznamenitejši stavek "Biti ali ne biti?" še kako dobro pojasnjuje njegovo psihično stanje. Biti ali obstajati in s tem trpeti. Vsekakor mu je to ljubše kot Ne biti, kar bi pomenilo umreti. Tega ga je strah, saj ne ve, kaj bo potem, ko umre.

-Po eni strani razmišlja, če ima človek pravico ubijati, kar v njem poraja mnogo dvomov, iz tega pa sledi obup. Po drugi pa želi maščevati zločin, ne glede na to, kaj si bodo o tem mislili ostali in kakšne so lahko posledice.

d)ZAKAJ JE HAMLETOVA BLAZNOST SAMO VIDEZ:

-Hamlet se je delal blaznega zato, da bi se lažje prepričal ali je njegov stric res umoril Hamletovega očeta, da bi prevzel prestol.

e)NAŠTEJ 5 SHAKESPEAREOVIIH DEL:

-romeo in julija

-julij cezar

-macbeth

-milo za drago

-henrik V.

f)RENEŠANČNO GLEDALIŠČE

-Renesančno ali elizabetinsko gledališče je imenovano po kraljici Elizabeti 1

- V 16. stol. so v Angliji uprizarjali gledališka dela na raznolikih mestih, npr. v plemiških sobanah, v dvoranah mestnih hiš, v jedilnicah, na univerzah, na privatnih vrtovih, v cerkvenih predverjih, na trgih, na dvoriščih gostiln.

-Nato pa se razvije gledališče(Globe):

To je bilo gledališče osmerokotne oblike, s tremi vrstami za gledalce, ki so stali okrog odra, ki je bil dvignjen približno meter od tal. Segal je globoko v dvorišče. Zadnji del odra je pokrival balkon, ki je omogočal dvignjene prizore – balkonske scene. Scena je bila zelo preprosta, odrskih rekvizitov je bilo malo. Poskrbeli pa so že za skromne svetlobne in zvočne efekte. Igrali so še vedno samo moški, ki so bili poklicni igralci. Ker mask še niso poznali so vloge ločevali z bogatimi kostumi. Gledališče je bilo za vse družbene sloje.

4.LIST

Trubar: PROTI ZIDAVI CERKVA

a)OBDOBJE:

-obdobje protestantizma

-od 1550(abecednik in katekizem) do 1595(izšla zadnja protestantska knjiga)

-Primož Trubar, Jurij Dalmatin, Adam Bohorič, Sebastjan Krelj

-prevod Biblije, prva tiskarna, protestanti dokazali da je v slovenščini mogoče pisati izvorna besedila in prevode

-literatura je obsegala neumetnostna in polumetnista besedila(katekizmi, pridige, pesmi, prevodi in razlage svetopisemskih besedil)

-nastala duhovna prenova cerkve po evropi: krščanstvo je dobilo novo vejo, ki je težila k prvotnemu krščanstvu, revni cerkvi in je temeljila na Bibliji(vsak naj jo bere v maternem jeziku)

-reformacija je začel leta 1517 Martin Luther, ko je na vrata cerkve obesil 95 tez

b)VRSTA IN ZVRST:

-pridiga

c)IZ KATEREGA DELA JE VZET ODLOMEK PRTI ZIDAVI CERKVA:

-odlomek in knjige Ta prvi del tega novega testamenta

d) KAJ JE ŠTIFTARSTVO:

-štíftarstvo: v 16. stoletju verska sekta, katere pripadniki se zavzemajo za ustanavljanje cerkev, samostanov

e)RAZLIKE MED PROTESTANTSKO IN KATOLIŠKO OBLIKO KRŠČANSTVA:

-protestantska vera proti: celibatu, spovedi, čaščenju svetnikov, zahteva po prevodu biblije, zahteva po nepriznavanju papeža

f)PROTESTANTSKE IDEJE V BESEDILU:

-pridigar nasprotuje cerkvenemu raskošju, bori se proti praznoverju vernikov

g)IZPIŠI GLASOVNE ZNAČILNOSTI TRUBARJEVEGA JEZIKA, GERMANIZME IN ARHAIZME:

-Trubar je za osnovo svojega pisnega izražanja uporabil govor Ljubljčanov, ki je bil dolenjsko obarvan; za pisavo pa latinico

-germanizmi:farrašter, ofer, cerkov je gori prišla

-arhaizmi:hočo(namesto hočem), melče, dejo, pridigujo

5.LIST

Janez Svetokriški: NA NOVEGA LETA DAN

a)OBDOBJE:

-barok

-17. stoletje in 1. polovica 18. stoletja

- molitveniki, pridige, verske igre, cerkvene pesmi

- Janez Svetokriški, Janez Vajkard Valvasor, Oče Romuald

-v literaturi se barok kaže v slikovitosti, razgibanosti in raznovrstnosti besedil, polnih retoričnih figur, moraliziranja, izražanja skrajnosti

b)VRSTA IN ZVRST:

-pridiga

c)KATERI NAUK RAZBERETE IZ ODLOMKA:

- Moralni nauk: mož in žena morata biti drug do drugega potrpežljiva

e) KATERI DVE ZGODOVINSKI OSEBNOSTI NAVAJA:

-casarico Livijo in filozofa Sokrata

f)ZNAČILNOSTI BAROČNEGA SLOGA IN PRIMER.

-pretirano okraševanje, neskladje oblik, pretiravanja, veliko metafor

- Robbov vodnjak v Ljubljani

6.LIST:

Anton Tomaž Linhart: MATIČEK SE ŽENI

a)OBDOBJE:

-razsvetljenstvo

-od 1768 do 1809

-1. znanstvena slovnica(Kopitar)

-1. slovar slovenskega jezika(Vodnik in Kumerdej)

-1. znanstveno napisano zgodovino Slovencev(Linhart)

-1. časopis(Vodnik-Lublanske novice

-Zois je bil mentor Vodniku(1. slovenski umetni pesnik), Kumerdeju, Japlju, Kopitarju, Metelku, Linhartu(1. slovenski dramatik)

- pravladovala polliterarne književne zvrsti

- Razsvetljenstvo je bilo duhovno in družbeno gibanje v 2. polovici 18. stoletja, ki si je prizadevalo za posameznikov in skupni napredek na temelju človeških pravic in razuma.

b)VRSTA IN ZVRST:

-komedija

c)OZNAČI OSEBI KI NASTOPAJO V ODLOMKU:

- Matiček: predstavlja pametnega, bistrega služabnika iz podeželja, ki se venomer bojuje z višjim slojem.

-Nežka: prikupna, zvita, samozavestna

-Baron Naletel: svojevoljen, brezskrben

-Baronica Rozala: dobra, pametna in močna osebnost

d)KATERE RAZSVETLJENSKE MISLI SO V DELU:

- Komedija vsebuje: pamet-razumnost, iznajdljivost, pogumnost, naravnost, samozavest.

e)VRSTE KOMIČNOSTI:

-značajska: smeh vzbujajo smešni značaji

-situacijska: smešne situacije, položaji

-besedna: se kaže v posebni rabi jezika(osebe imajo smešna imena, s katerimi je zaznamovan tudi njihov značaj

f)ZNAČILNOSTI KOMEDIJE:

-Komedija je igra z veselo vsebino. Ponavadi vsebuje satirično kritično misel, se komično zaplete, srečno razplete in hoče vzgajati ter zabavati. Slika vsakdanje življenje, njegove napake, ki se jim smeje in jih obravnava kot sestavni del človekovega značaja. Rada šiba gospodarske, kulturne in socialne razmere.

7.LIST

Biblija: PRIDIGA O IZGUBLJENEM SINU:

a)OBDOBJE:

-hebrejska književnost(biblija)

-Biblija se deli na:

-Staro zavezo(čas pred Kristusom)

Obsega 22 knjig, zapisana v hebrejščini

Sestavljajo jo trije deli: -zakoni, -preroki(preroške knjige), -spisi(poučne knjige, povesti)

Zajema: življenje Izraelcev, njihovo zgodovino do Kristusovega rojstva

-Novo zavezo(Kristusovo življenje in čas po njem)

Obsega 27 knjig, zapisana grščini in obsega –zgodovinske knjige(engeliji), -poučne knjige(razna pisma), -apostolska dela, -preroško knjigo(Apokalipsa)

Pripoveduje: o življenju in delu Jezusa Kristusa

-Literarne zvrsti: bajka, pravljica, legenda, basen, novela, delovna pesem, biografija, ljubezenska pesem, anekdota, prilika, psalm, potopis

-Prevajalci:

Jurij Dalmatin(1584 v slovenščino)

Martin Luther(v nemščino)

John Wicliff(v angleščino)

b)VRSTA IN ZVRST:

-prilika

c)OPIŠI SESTAVO SVETEGA PISMA:

- opisano v a)

d)V KAKŠNO SOCIALNO OKOLJE JE POSTAVLJENA PRILIKA:

-

e)ZAKAJ JE OČE ODPUSTI GREŠNEMU SINU:

-oče je sinu odpustil, ker ga je brezpogojno ljubil neglede kar je sin storil

f)KATERI VERSKI POMEN SE SKRIVA V PRILIKI:

- Ljudje naj se ljubijo in si odpuščajo ter drug drugemu naj dajejo to, kar jim daje Bog.

g)KATERO SLABOST ODKRIJETE V OBNAŠANJU VZORNEGA SINA:

-Svojemu mlajšemu bratu ne privošči takšnega sprejema

8.LIST

BRIŽINSKI SPOMENIKI:

a)OBDOBJE:

-srednjeveška književnost

-od 476(propad Rimskega cesarstva) do 1492(Kolumb odkril Ameriko)

Delimo na obdobja:

-razpad antike

-zgodnji srednji vek

-visoki srednji vek

-pozni srednji vek

Književnost delimo na:

-cerkvena, verska

-viteška, plemiška

-meščanska

-ljudska

-Dramatika:

Slehernik

-Lirika:

Frančišek Asiški(Sončna pesem)

Francois Villon(Balada o obešancih)

Dante Alighieri(Novo življenje)

-Epika: junaški epi

Dante Alighieri(Božanska komedija)

Tristanh in Izdola

-Na slovenskem:

Brižinski spomeniki

Stiški rokopis

Starogorski rokopis

Celovški ali Rateški rokopis

b)VRSTA IN ZVRST:

-pridiga

c)POIMENOVANJE BRIŽINSKIH SPOMENIKOV:

-Brižinski spomeniki so najstarejši ohranjeni zapisi v slovenščini in hkrati najstarejša slovanska besedila, zapisana v latinici, in sicer karolinški minuskuli.

d)KDAJ IN KJE SO NASTALI:

-Nastali naj bi okoli leta 1000 od Vrbskem jezeru

e)KATERA BESEDILA SESTAVLJAJO B. S.:

-Prvi in tretji spomenik sta obrazca splošne spovedi, drugi pa je pridiga z vabilom k pokori.

f)KATERA DEJANJA SO NAŠTETA KOT GREŠNA:

-

g)KATERO GLAVNO SPOROČILO POSREDUJE TA PRIDIGA:

-Da če smo grešili se moramo spovedati

i)SLOG PRIDIGE:

-Napisana je v privzdignjenem srednjeveškem liturgičnem(obrednem) slogu.

9.LIST

France Prešeren: ZDRAVLJICA

a)OBDOBJE:

-evropska romantika

-od 1800 do 1830, v sloveniji od 1830 do 1840

-Romantika je močno izpostavljala čustveni svet junaka, odnos junaka-družbe, nad katero je bil junak razočaran, človek se je po pomoč zatekal v naravo ali celo v smrt(samomor)

-Temeljna ideja: razkol med stvarnostjo in ideali

-Književne vrste v romantiki:

Lirika: je bila najbolj razvita, saj so tako lažje izpovedovali svoja čustva(sonet, gazela, balada, romanca)

Epika(sentimentalni, zgodovinski roman)

-Predstavniki:

Prešeren, Čop, Kopitar, Puškin, Byron, Hugo, Karadić, Novalis

b)VRSTA IN ZVRST:

- napitnica (prigodniška pesem)

c)MOTIVI V PESMI:

-

d)KAJ POMENI CARMEN FIGURATUM:

- pesem v obliki čaše-likovna pesem (carmen figuratum)

e)KAKO SE NASLOV IN ZUNANJA OBLIKA PESMI DOPOLNJUJETA:

- zunanja oblika je v obliki čaše, naslov pa pomeni nazdravljanje

10.LIST

France Prešeren: KRST PRI SAVICI

a)OBDOBJE:

-evropska romantika

-od 1800 do 1830, v sloveniji od 1830 do 1840

-Romantika je močno izpostavljala čustveni svet junaka, odnos junaka-družbe, nad katero je bil junak razočaran, človek se je po pomoč zatekal v naravo ali celo v smrt(samomor)

-Temeljna ideja: razkol med stvarnostjo in ideali

-Književne vrste v romantiki:

Lirika: je bila najbolj razvita, saj so tako lažje izpovedovali svoja čustva(sonet, gazela, balada, romanca)

Epika(sentimentalni, zgodovinski roman)

-Predstavniki:

Prešeren, Čop, Kopitar, Puškin, Byron, Hugo, Karadžić, Novalis

b)VRSTA IN ZVRST:

-

c)ZAKAJ SE JE BOGOMILA ODPOVEDALA ZAKONSKI ZVEZI IN ZEMELJSKI SREČI:

-S tem, ko se je spreobrnila v kristjanko je preprečila Črtomirovo smrt (zaradi nje se je tudi on dal krstiti in krščanska vera temelji na miru in ne vojni) in omogočila njuno združenje v posmrtnem življenju.

d)ZAKAJ ČRTOMIR PRISTANE NA KRST:

-Ker si je le tako omogočil, da bi nekoč lahko bil skupaj z Bogomilo.

e)OZNAKA ČRTOMIRJA V UVODU IN KRSTU:

-V uvodu je Črtomir spadal med pogane in se je s svojo vojsko boril proti krščanom. Po porazu pa ga je Bogomila prepričala, da se neha vojskovati in se da krstiti in tako postane duhovnik.

f)ZGRADBA UVODA IN KRSTA:

-Krst in Uvod se ne razlikujeta le v tem, da je prvi lirski, drugi pa epski, ampak sta napisana tudi v različnih kiticah. Uvod je sestavljen iz tercina(trivrstične) in zaključne kvartine(štirivrstična), Krst pa iz stanc(osemvrstična)

11.LIST

Gustave Flaubert:GOSPA BOGARY

a)OBDOBJE:

-evropski realizem in naturalizem

-od 1830 do 1880

-Realizem je opazoval in analiziral stvarnost, prikazoval sodobno družbo(vse njene sloje), poudarjal naravne in družbene zakone, prikazano je bilo tudi grdo, pripoved objektivna, junak je hotel družbo spremeniti

-Epika: se je razvila najbolj(roman, novela)

-Lirika: jo je bilo malo, več je bilo epske poezije

-Dramatika(tezna drama)

-Predstavniki:

Flaubert, Zola Gogolj, Dostojevski, Čehov, Ibsen, Dickens

b)VRSTA IN ZVRST.

-roman

c)KAKŠEN UČINEK JE PISATELJ DOSEGEL S TEM, DA RODOLPHOVE IZJAVE NENEHNO PREKINJA SVETNIKOV GOVOR:

-

d)KAKŠEN OSVAJALEC JE RODOLPH:

-Rodolph je ženskar in Ema mu pomeni zgolj eno doživetje več. Globja zveza bi ga preveč utesnjevala.

e)POGLAVITI MOTIVI ROMANA:

- hrepenenje po ljubezni, smrt, zakonolom

f)POGLAVITI RAZLOG EMINE NESREČE:

-Sanjala je o razburljivem življenju, ki ga je hotela doseči tako da se je ljubimkala, a je zveza vedno razpadla in ljubimca se nista zmenila zanjo, pozneje pa je prejela še odločbo o izterjavi dolgov in vse to jo je psihično zlomilo.

12.LIST

Fjodor Mihajlovič Dostojevski: ZLOČIN IN KAZEN

a)OBDOBJE:

-evropski realizem in naturalizem

-od 1830 do 1880

-Realizem je opazoval in analiziral stvarnost, prikazoval sodobno družbo(vse njene sloje), poudarjal naravne in družbene zakone, prikazano je bilo tudi grdo, pripoved objektivna, junak je hotel družbo spremeniti

-Epika: se je razvila najbolj(roman, novela)

-Lirika: jo je bilo malo, več je bilo epske poezije

-Dramatika(tezna drama)

-Predstavniki:

Flaubert, Zola Gogolj, Dostojevski, Čehov, Ibsen, Dickens

b)VRSTA IN ZVRST.

-roman

c)OZNAKA RAZKOLNIKA:

-živčno raztresen

-reven

-mislil, da je poklican, da spravi ničvredne ljudi kot je stara oderuhinja s sveta

-umsko je razklan na dva dela; en del je razumski, ki mu preprečuje umor, drugi del pa ga žene v napad

- z umorom Aljone Ivanovne hoče dokazati, da sodi med »izbrance«, ne med »uši«.

d)RAZKOLNIKOVA TEORIJA PRAVIČNOSTI:

-Menil je da se svet deli na močne, ki jim je v svetu, kjer ni boga dovoljeno vse in na navadne ljudi za katere veljajo pisani in moralni zakoni. Razkolnikov hoče dognati kam spada on.

Čutil se je torej poklicanega, da družbene parazite, ki škodujejo navadnim ljudem spravi s sveta.

e)IDEJA DELA:

- Besedilo nas seznanja z življenjem revnih ljudi, ljudi, ki se sami ne znajo oz. ne morejo postaviti na noge, saj se vedno zatekajo k nekim sekundarnim in nemoralnim rešitvam njihovih problemov. Prav tako pa se nam postavlja vprašanje zločina in kazni. Kaj je sploh zločin? Ali lahko imenujemo dejanje za dobro človeštva zločin? Ali si tak "zločin" sploh zasluži kazen? S takimi in podobnimi vprašanji se roman ubada, vendar na koncu dobimo le delne odgovore na ta vprašanja.

f)DOSTOJEVSKI KOT PSIHOLOŠKI REALIST:

- Dostojevski pravi, da v množici povprečnežev vladajo nadljudje, ki imajo izjemne sposobnosti in ne izbirajo sredstev, za doseganje svojih ciljev ter tako vladajo množici. Moralni zakoni naj bi veljali le za povprečneže, nadljudje pa se nad to povzdignejo. Tako je tudi pri Dostojevskem vedno v ospredju pomembno duhovno-moralno vprašanje, ki presega dobo in stvarnost. Znana je izjava Dostojevskega, da bi bilo vse dovoljeno, če le ne bi bilo boga. Kasneje pa so jo napačno interpretirali in izrabili nacisti.

g)ZAKAJ RAZKOLNIKOV ZLOČIN IZPOVE SONJI:

-Breme zločina postaja zanj preteško, ker se mu je podrla vsa nekdanja logika o teoriji nadčloveka.

13.LIST

Henrik Ibsen: STRAHOVI:

a)OBDOBJE:

-evropski realizem in naturalizem

-od 1830 do 1880

-Realizem je opazoval in analiziral stvarnost, prikazoval sodobno družbo(vse njene sloje), poudarjal naravne in družbene zakone, prikazano je bilo tudi grdo, pripoved objektivna, junak je hotel družbo spremeniti

-Epika: se je razvila najbolj(roman, novela)

-Lirika: jo je bilo malo, več je bilo epske poezije

-Dramatika(tezna drama)

-Predstavniki:

Flaubert, Zola Gogolj, Dostojevski, Čehov, Ibsen, Dickens

b)VRSTA IN ZVRST:

-drama

c)VLOGA IN POMEN ANALITIČNE TEHNIKE

- za dogajanje v preteklosti izvemo iz pogovora med osebami

- skozi sedanost se razkriva preteklost

d)OSREDNJE DRAMSKE OSEBE V STRAHOVIH

-Helena Alvingova

-Osvald

-stotnik Alving

-pastor Mandersom

-Regina

e)ČESA SE OSVALD BOJI:

-

f)KAJ PREDSTAVLJA BESEDA STRAHOVI:

- Najbližji prevod originalnega naslova:

Vračajoči se duhovi

Duhovi se vračajo za gospo Alvingovo – njen mož je že deset let mrtev, zdaj pa ga zaradi podobnosti vidi v sinu – čeprav je storila vse, da mu ne bi postal podoben.

g)RAZLAGA TEZNA DRAMA:

- je drama, v kateri dramatik predstavi neko trditev, jasno izraženo stališče do obravnavanega problema, in nakaže tudi rešitev.

14.LIST

Simon Jenko: TILKA

a) OBDOBJE:

-med romantiko in realizmom na slovenskem

-od 1849 do 1899

-začele so izginjati romantične poteze v vsebini in obliki literarnih del. Naša književnost se je približevala realizmu in ga konec stoletja tudi dosegla

-razvila se je časopisna dejavnost: Slovenski glasnik, Ljubljanski zvon, Dom in svet

-To je bila tudi doba čitalnic. V čitalnicah so potekale kulturne prireditve.

-Delovali sta dve gibanji:

Staroslovence je vodil Bleiweis; njihov program je bil bojevati se za enakopravnost v Avstriji, pomagati utrditi oslABLJENO avstrijsko državo ter imeti pravico do uporabe slovenščine v šolah in uradih.

Mladostloveneci so delovali pod vodstvom Frana Levstika; izhajali so iz programa Zedinjena Slovenija; prirejali so tabore, da bi pridobili čim več ljudi

-Epika se je zelo razvila (prvi slo. roman Deseti brat)

-Dramatika se je tudi zelo razvila (prva slo. tragedija Tugomer)

-Lirika je bilo zelo malo

-Predstavniki:

Anton Aškerc, Josip Jurčič, Simon Jenko, Simon Gregorčič, Fran Levstik, Ivan Tavčar

b) VRSTA IN ZVRST:

-novela

c) OZNAKA TILKE:

-Tilka je vaški čudak, ki je od rojstva pohabljen (zvite noge), duševno zaostal, sramežljiv in razvajen saj je od rojstva zanj skrbela mama. Misel na poroko se mu zdi šokantna saj ni nikoli prej mislil na ženske.

d) ODNOS TILKE DO STARŠEV:

-Na mamo je zelo navezan saj zanj skrbi vse življenje zaradi njegove pohabljenosti

-

e) ODNOS AVTORJA DO TILKE:

-Jenko predstavi Tilko na komičen način, ko opisuje njegovo zunanost in posledice povezane z njo

f) KAKO TILKA SPREJME ZAVRNITEV:

-Sprva ga je bilo sram in je zbežal nazaj domov, čez nekaj let pa v pogovorih kaže veselje, da se ni poročil in, da je ostal samski.

15.LIST

Anton Aškerc: MEJNIK

a)OBDOBJE:

-pesništvo med romantiko in realizmom

-od 1849 do1899

-v tem obdobju je bilo slo. pesništvo še zelo romantično

-v Lirski zvrsti so bile najbolj zastopane domoljubna, ljubezenska in razmišljujoča pesem

-v Pripovednem pesništvu sta bili glavni zvrsti balada in romanca

-Pesniki:

Simon Jenko, Simon Gregorčič, Anton Aškerc

b)VRSTA IN ZVRST:

-balada

c)BESEDE, KI USTVARJAJO BALADNO VZDUŠJE:

-

d)KAKO SI RAZLAGAMO NOČNI DOGODEK:

-

e)DOLOČI DRAMATSKI TRIKOTNIK:

-zasnova: vračanje s sejma

-zaplet: Martinov pogum

-vrh: srečanje z duhom, ki prenaša kamen

-razplet: Martinov pobeg

-razsnova: katastrofa-novica o Vidovi smrti

f)TEMA PESMI:

-

16.LIST

Josip Jurčič: DESETI BRAT

a) OBDOBJE:

-med romantiko in realizmom na slovenskem

-od 1849 do 1899

-začele so izginjati romantične poteze v vsebini in obliki literarnih del. Naša književnost se je približevala realizmu in ga konec stoletja tudi dosegla

-razvila se je časopisna dejavnost: Slovenski glasnik, Ljubljanski zvon, Dom in svet

-To je bila tudi doba čitalnic. V čitalnicah so potekale kulturne prireditve.

-Delovali sta dve gibanji:

Staroslovence je vodil Bleiweis; njihov program je bil bojevati se za enakopravnost v Avstriji, pomagati utrditi oslABLJENO avstrijsko državo ter imeti pravico do uporabe slovenščine v šolah in uradih.

Mladoslavenci so delovali pod vodstvom Frana Levstika; izhajali so iz programa Zedinjena Slovenija; prirejali so tabore, da bi pridobili čim več ljudi

-Epika se je zelo razvila (prvi slo. roman Deseti brat)

-Dramatika se je tudi zelo razvila (prva slo. tragedija Tugomer)

-Lirike je bilo zelo malo

-Predstavniki:

Anton Aškerc, Josip Jurčič, Simon Jenko, Simon Gregorčič, Fran Levstik, Ivan Tavčar

b) VRSTA IN ZVRST:

-roman

c) KAKŠNE VRSTE JE ROMAN:

-romantično-realističen

d) ANALITIČNA IN SINTETIČNA ZGODBA V ROMANU:

-sintetična zgodba pripoveduje o času od Kvasovega prvega in ponovnega prihoda na Slemenice

-analitična pa pripoveduje zgodbo Martinka Spaka

e) KDO JE LOVRO KVAS IN KAKŠEN JE NJEGOV ZNAČAJ:

-Na grad Slemenice je prišel za domačega učitelja

-sprva je zelo čustvena oseba, želi pa ravnati razumsko

-v odnosu do Manice ga zanesejo čustva, večkrat se pusti zmesti

-na koncu, ko doštudira in postane doktor prava pa postane realističen

f) KDO JE MARTINEK SPAK IN KAJ SE JE Z NJIM ZGODI:

-je nečak graščaka Piškava

-po pretepu z Marjanom je hudo ranjen in nakoncu umre

g) ZAPIŠI ŠE DRUGE OSEBE V ROMANU:

-Manica

-Benjamin

-Piškav

-Krjavel

-Dolef

17.LIST

Ivan Tavčar: VISOŠKA KRONIKA

a) OBDOBJE:

-med romantiko in realizmom na slovenskem

-od 1849 do 1899

-začele so izginjati romantične poteze v vsebini in obliki literarnih del. Naša književnost se je približevala realizmu in ga konec stoletja tudi dosegla

-razvila se je časopisna dejavnost: Slovenski glasnik, Ljubljanski zvon, Dom in svet

-To je bila tudi doba čitalnic. V čitalnicah so potekale kulturne prireditve.

-Delovali sta dve gibanji:

Staroslovence je vodil Bleiweis; njihov program je bil bojevati se za enakopravnost v Avstriji, pomagati utrditi oslABLJENO avstrijsko državo ter imeti pravico do uporabe slovenščine v šolah in uradih.

Mladostloveneci so delovali pod vodstvom Frana Levstika; izhajali so iz programa Zedinjena Slovenija; prirejali so tabore, da bi pridobili čim več ljudi

-Epika se je zelo razvila (prvi slo. roman Deseti brat)

-Dramatika se je tudi zelo razvila (prva slo. tragedija Tugomer)

-Lirike je bilo zelo malo

-Predstavniki:

Anton Aškerc, Josip Jurčič, Simon Jenko, Simon Gregorčič, Fran Levstik, Ivan Tavčar

b) VRSTA IN ZVRST:

-zgodovinski roman

c) IZIDORJEV ODNOS DO OČETA:

-spoštuje svojega očeta in občuduje njegovo moč in grobost

d) KATERO NJEGOVO LASNOST OBČUDUJE IN SE BOJI:

-občuduje očetovo moč, boji pa se očetove grobosti

e) ALI JE POLIKARP ROMANTIČEN ALI REALISTIČEN LIK.

-realističen

f) ZAKAJ JE BIL IZIDOR KAZNOVAN:

-ker je šel v klet in hotel vzeti cekin, ki je ležal pred železno blagajno

g) KDO SE EDINI POSTAVI POLIKARPU PO ROBU.

-Pasaverica, ko ga prekolne zaradi umora njenega moža

18.LIST

Emile Zola: BEZNICA

a)OBDOBJE:

-evropski realizem in naturalizem

-od 1830 do 1880

-Realizem je opazoval in analiziral stvarnost, prikazoval sodobno družbo(vse njene sloje), poudarjal naravne in družbene zakone, prikazano je bilo tudi grdo, pripoved objektivna, junak je hotel družbo spremeniti

-Epika: se je razvila najbolj(roman, novela)

-Lirika: jo je bilo malo, več je bilo epske poezije

-Dramatika(tezna drama)

-Predstavniki:

Flaubert, Zola Gogolj, Dostojevski, Čehov, Ibsen, Dickens

b)VRSTA IN ZVRST:

-roman

c)KAKŠEN JE ZOLAJEV ODNOS DO LJUDI, KI JIH OPISUJE V ROMANU:

-

d)KOMENTIRAJ SOCIALNE PROBLEME V ODLOMKU:

-

e)KDO JE GERVAISE:

-glavna oseba romana

-perica

-bila je zapletena v ljubezenski trikotnik med možem Coupeaujem, ljubimcem Lantierom

f)KAJ JE TEMA ROMANA IN MOTIVI ROMANA:

-Tema: alkoholizem, prostitucija, spolnost, kriminal

-Motivi: pijančevanje, spolnost, odnos v zakonu

19.LIST

Oscar Wilde: SALOMA

a)OBDOBJE:

-evropska nova romantika / moderna

-od 1850 do 1910

- v ospredje postavljali dušo, čustva, naravo, sanje

-Literarne smeri:

Nova romantika: je oživila pravljичnost, v središču so pesnikova čustva, veliko prispevkov iz narave

Dekadenco: (=propad), vse kar je bilo grdega je naredila lepo

Simbolizem: pomeni izražanje s simboli

Impresionizem: je umetniški slog, ki temelji na nizanju trenutnih vtisov v celoto, ponavlja vtisov iz narave

-Predstavniki:

Čehov, Wilde, Nator, Strindberg

b)VRSTA IN ZVRST:

-poetična drama

c)ZNAČAJNE POTEZE SALOME:

-preverzna, čutna, zapeljiva in vztrajna

d)ZAKAJ JE JOHANAAN PRIVLAČIL SALOMO IN ZAKAJ ONA HOČE NJEGOVO GLAVO:

- Johanaan ji predstavlja duhovni svet, ki ga doslej ni poznala

-Njegovo glavo hoče, ker jo Johanaan zavrne in prekolne

e)ZNAČILNOSTI DEKADENČNE DRAME IN KAJ JE TEMA ENODAJANKE:

-Dekadenčne drame poudarjajo drugačnost, lepoto nevsakdanjega, pomen omame.

-zlo, nasilje

20.LIST

Ivan Cankar: MARTIN KAČUR

a)OBDOBJE:

-nova romantika / moderna na slovenskem

-od 1899 do 1918

- leta 1899 Cankar napisal pesniško zbirko Erotika, Župančič pa zbirko pesmi Čaša opojnosti

-leta 1918 umrl Cankar in končala se je 1. sv. vojna

-Predstavniki:

Lirika: Dragotin Kette, Josip Murn, Oton Župančič

Dramatika: Ivan Cankar, Oton Župančič, Fran Finžgar

Pripovedništvo: Ivan Cankar, Fran Milčinski, Fran Finžgar

b)VRSTA IN ZVRST:

-povest

c)TRI KAČURJEVE POSTAJE:

-Zapolje

-Blatni Dol

-Laze

d)OPIS KAČURJA:

-Je propadli izobraženec, ki hoče v nepravih časih izobraziti neizobračeno slovensko ljudstvo. Kačur je tipičen Cankarjev junak, ve katera pot je prava, a nima moči, da bi vztrajal na njej. V Zapolju se pokaže kot trden pokončen človek, ki želi poučevati ljudi in delati v skupno dobro. Ko se spre z župnikom se konča njegovo svetlo dejanje v življenju. V Blatnem dolu se zaveda, da mu zmanjuje moči, v Lazah pa dokončno ugotovi, da je njegova duša preveč šibka in, da je podlegel telesu.

e)OZNAKA ŽUPNIKA:

-Župnik noče, da bi Kačur izobrazil ljudi, ker bi potem cerker izgubila velik vpliv na ljudstvo. Župnik je svoj vpliv izkoristil, da so Kačurja izgnali iz Zapolja.

f)KAKŠNO VLOGO IMA CERKEV:

-Cerkev izkorišča neizobraženo in naivno ljudstvo, da širi svoje ideje in vero in zatre vsakega, ki hoče zmanjšati vpliv cerkve.

g)NAŠTEJ ŠTIRI CANKARJEVA DELA:

-Nina, Na klancu, Tujci, Hlabci

21.LIST

Slavko Grum: DOGODEK V MESTU GOGI

a)OBDOBJE:

-slovenska književnost pred 2. svetovno vojno (ekspresionizem)

-od 1918 do 1941

-Slovensko književnost sta zaznamovala ekspresionizem(do leta 1930) in socialni realizem

-Ekspresionizem:

Najbolj se razvije v liriki in epiki. Ekspresionisti na papir iztiskajo občutja groze, strahu, pišejo o smrti, propadu civilizacije

-Predstavniki:

Kosovel, Jarc, Pregl, Grum

-Socialni realizem:

Socialni realizem skuša v preprostem in razumljivem jeziku pridobiti ljudi za boj.

Pisatelji realno prikazujejo svet revnih in izkoriščenih ljudi, ki se borijo za obstanek.

Prevladujejo epska dela(romani, novele, povesti)

-Predstavniki:

Voranc, Kranjec, Kosmač, Potrč, Klopčič

b)VRSTA IN ZVRST:

-drama(groteska)

c)OPIŠI GOGO IN NJENE PREBIVALCE:

-Mesto Goga je simbol malomeščanskega življenja v provinci; v svoji utesnjenosti čaka na dogodek, ki bi razviharil in sprostil zatohlo življenje. Tega dogodka ni, čeprav ga vsi prebivalci napeto čakajo. Namesto hrupnega zunanjega dogodka pride le do življenjske rešitve junakinje Hane

d)KDO JE HANA IN KAKŠNA JE NJENA ŽIVLJENSKA TRAVMA:

-Hana je hči bogatega trgovca, ki jo je v zgodnji mladosti posilil trgovski pomočnik Prelih, zato je zelo kmalu zbežala v tujino.

e)RAZČLENITE DIALOG MED HANO IN TEREZO:

-Hana se je hotela znebiti slabega občutka zaradi posilstva, zato se je zaupala Terezi, a se je zakrivala z zgodbo o izmišljeni prijateljici, ki naj bi se ji to zgodilo. Povedala ji je, da se je posilstvo zgodilo štirikrat pri trinajstih letih in, da dekle tega ni povedalo nikomur, pač pa se je umaknilo na tuje. Ampak Tereza je spoznala, da je to dekle v resnici Hana in je spremenila temo pogovora o očetovem veselju o njeni vrnitvi in ji zagotovila podporo in jo potolažila.

f)ZNAČILNOSTI GROTESKE:

-Groteska pomeni spoj grdega in smešnega za čemer pa je navadno strah in groza.

22.LIST

Prežihov Voranc: SAMORASTNIKI

a)OBDOBJE:

-slovenska književnost pred 2. svetovno vojno (socialni realizem)

-od 1918 do 1941

-Slovensko književnost sta zaznamovala ekspresionizem(do leta 1930) in socialni realizem

-Ekspresionizem:

Najbolj se razvije v liriki in epiki. Ekspresionisti na papir iztiskajo občutja groze, strahu, pišejo o smrti, propadu civilizacije

-Predstavniki:

Kosovel, Jarc, Pregl, Grum

-Socialni realizem:

Socialni realizem skuša v preprostem in razumljivem jeziku pridobiti ljudi za boj.

Pisatelji realno prikazujejo svet revnih in izkoriščenih ljudi, ki se borijo za obstanek.

Prevladujejo epska dela(romani, novele, povesti)

-Predstavniki:

Voranc, Kranjec, Kosmač, Potrč, Klopčič

b)VRSTA IN ZVRST:

-novela

c)KAKO JE META PREMAGOVALA REVŠČINO IN KAKO JE OTROKOM PRISKRBELA VSAKDANJI KRUH:

-delala je kot služkinja, dovolj stare otroke pa je poslala delati na razne kmetije

d)RAZLOŽI POJEM SAMORASTNIKI:

-To so otroci, ki so živeli brez očeta, živeli v revščini in so morali, ko so bili dovolj stari oditi delati kot pastirji, hlabc, drvarji, kovači in so bili prepuščeni sam sebi

e)RAZLOŽI ODNOS MED OŽGAJEM, METO, KARNIČNIKOM IN OTROKI:

-Ožgaj in Meta sta bila zaljubjena, a je Karničnik nasprotoval njuni zvezi, ker je bila služkinja, a Ožbej in Meta sta se mu uprla in sta skupaj imela 9 otrok. Otroci so bili v dobrem odnosu samo z materjo Meto, saj je Ožbej kmalu umrl.

f)KAJ JE IDEJA DELA:

-

23.LIST

Prežihov Voranc: BOJ NA POŽIRALNIKU

a)OBDOBJE:

-slovenska književnost pred 2. svetovno vojno (socialni realizem)

-od 1918 do 1941

-Slovensko književnost sta zaznamovala ekspresionizem(do leta 1930) in socialni realizem

-Ekspresionizem:

Najbolj se razvije v liriki in epiki. Ekspresionisti na papir iztiskajo občutja groze, strahu, pišejo o smrti, propadu civilizacije

-Predstavniki:

Kosovel, Jarc, Pregl, Grum

-Socialni realizem:

Socialni realizem skuša v preprostem in razumljivem jeziku pridobiti ljudi za boj.

Pisatelji realno prikazujejo svet revnih in izkoriščenih ljudi, ki se borijo za obstanek.

Prevladujejo epska dela(romani, novele, povesti)

-Predstavniki:

Voranc, Kranjec, Kosmač, Potrč, Klopčič

b)VRSTA IN ZVRST:

-novela

c)KAKO JE DIHUR SPOZNAL, DA JE Z ŽENO NEKAJ NAROBE IN KAJ JE STORIL:

-ko ji je nekaj rekel ona pa ni odgovorila nazaj

-vzel jo je naročje in pokril s suknjičen, nato pa odšel po pomoč

d)DOLOČI IDEJO DELA:

-

e)KAJ ŽENE DIHURJA IN DIHURKO, DA GARATA:

-hrepenita po boljšem in srečnem življenju in zato hočeta ukrotiti požiralnike

f)JEZIKOVNI SLOG:

-realističen

-stvaren

-natančni opisi

-narečne besede

24.LIST

Franz Kafka: PREOBRAZBA

a)OBDOBJE:

-pripovedništvo 20. stoletja

-najpomembnejše zvrsti: roman, novela in kratka zgodba

-Pomembni pisatelji:

Kafka, Woolf, Gide, Hesse, Mann, Hemingway

-pomembna smer ekstincionalizem(teme: smrt, svoboda,odgovornost oz. beg pred odgovornostjo)

b)VRSTA IN ZVRST:

-novela

c)OPIŠI GREGORJA SAMSO IN NJEGOVO DRUŽINO:

-Je trgovski potnik in skupaj s sestro živi pri starših, pri strogem očetu in podrejeni materi. S svojo službo preživlja vso družino.

d)KAKO SE DRUŽINA ODZIVA NA NJEGOVO PREOBRAZBO:

-Družina njegovo preobrazbo sprejme z grozo. Mati in sestra mu sprva skušata olajšati življenje, stem, da mu odmikata pohišstvo, oče pa ga že od začetka preobrazbe sovraži. Sčasoma pa jim postane odveč saj ne služi več denarja in oče vrže vanj jabolko, ker je kugal izza vrat in ga poškoduje.

e)RAZLOŽI PREOBRAZBO KOT PRISPODOBO:

-Preobrazba ima simbolen pomen in kaže na posameznikovo doživljanje samega sebe in medčloveških odnosih.

f)ZNAČILNOSTI MODERNISTIČNE NOVELE:

- Vsebuje elemente klasične novele, zaplet, vrh, razplet

25.LIST

Dragotin Kette: NA TRGU

a)OBDOBJE:

-nova romantika / moderna na slovenskem

-od 1899 do 1918

- leta 1899 Cankar napisal pesniško zbirko Erotika, Župančič pa zbirko pesmi Čaša opojnosti

-leta 1918 umrl Cankar in končala se je 1. sv. vojna

-Predstavniki:

Lirika: Dragotin Kette, Josip Murn, Oton Župančič

Dramatika: Ivan Cankar, Oton Župančič, Fran Finžgar

Pripovedništvo: Ivan Cankar, Fran Milčinski, Fran Finžgar

b)VRSTA IN ZVRST:

-impresionistična pesem

c)V KAKŠNEM ČASU IN PROSTORU JE POSTAVLJENO DOGAJANJE V PESMI:

-dogajalni čas: noč

-dogajalni prostor: mestni trg

d)ZNAČILNOSTI IMPRESIONIZMA:

-impresionistični slog popisuje čustvena in čutna stanja, razpoloženja, čutne vtise

-smeri: nova romantika, simbolizem, dekadenca(iskanje oblik lepote v izjemnih, boleasnih, sprevrženih oblikah življenja)

e)GLAVNI MOTIVI IN TEMA:

-tema: ljubezenska

-motivi: neuslišana ljubezen, noči, lune

26.LIST

Srečko Kosovel: KONS 5

a)OBDOBJE:

-slovenska književnost pred 2. svetovno vojno (ekspresionizem)

-od 1918 do 1941

-Slovensko književnost sta zaznamovala ekspresionizem(do leta 1930) in socialni realizem

-Ekspresionizem:

Najbolj se razvije v liriki in epiki. Ekspresionisti na papir iztiskajo občutja groze, strahu, pišejo o smrti, propadu civilizacije

-Predstavniki:

Kosovel, Jarc, Pregl, Grum

-Socialni realizem:

Socialni realizem skuša v preprostem in razumljivem jeziku pridobiti ljudi za boj.

Pisatelji realno prikazujejo svet revnih in izkoriščenih ljudi, ki se borijo za obstanek.

Prevladujejo epska dela(romani, novele, povesti)

-Predstavniki:

Voranc, Kranjec, Kosmač, Potrč, Klopčič

b)VRSTA IN ZVRST:

-pesem

c)ZAKAJ JE TA PESEM KONSTRUKTIVISTIČNA:

-ker ni sestavljena samo iz besed in črk, ampak tudi iz števil in matematičnih znakov

d)IZ KAKŠNIH SESTAVIN JE SESTAVLJEN KONS:

-besed, črk, matematičnih znakov, kemijskih formul

e)KAJ JE OSREDNJA TEMA PESMI:

-

f)KAKŠNO JE PESNIKOVO RAZMERJE DO KAPITALIZMA:

-pesnik v pesmi graja kapitalizem

g)KAKO RAZUMETE PESNIKOV SKLEP:

- da človek ničesar ne rabi

- med imeti in ne imeti ni nobene razlike

27.LIST

Ivan Pregelj: MATKOVA TINA

a)OBDOBJE:

-slovenska književnost pred 2. svetovno vojno (ekspresionizem)

-od 1918 do 1941

-Slovensko književnost sta zaznamovala ekspresionizem(do leta 1930) in socialni realizem

-Ekspresionizem:

Najbolj se razvije v liriki in epiki. Ekspresionisti na papir iztiskajo občutja groze, strahu, pišejo o smrti, propadu civilizacije

-Predstavniki:

Kosovel, Jarc, Pregl, Grum

-Socialni realizem:

Socialni realizem skuša v preprostem in razumljivem jeziku pridobiti ljudi za boj.

Pisatelji realno prikazujejo svet revnih in izkoriščenih ljudi, ki se borijo za obstanek.

Prevladujejo epska dela(romani, novele, povesti)

-Predstavniki:

Voranc, Kranjec, Kosmač, Potrč, Klopčič

b)VRSTA IN ZVRST:

-novela

c)TININE TRPLJENSKE POSTAJE NA POTI V GORICO IN DOMOV:

-oče ji prepove oditi na usmrtitev

-s težavo hodi za skupino

-zamudi usmrtitev

-zaradi omotičnosti ne more nadaljevati poti

-umre ob rojstvu otroka

d)RAZLOŽI RELIGIOZNO IDEJO IN IDEJO SOCIALNE KRIVIČNOSTI:

-

e)OZNAČI MATKOVO TINO:

-Tina je mlado, zelo pobožno dekle, ki se kjub visoki nosečnosti odpravi na usmrtitev očeta njenega še nerojenega otroka Janeza Gradnika, ker se želi od njega posloviti.

f)KAKŠEN JE PREGLJEV SLOG PISANJA:

-avtor uporabi tretjeosebnega pripovedovalca

-epsko širino ustvari z natančnim opisom resničnega dogajalnega prostora

-pripoved o glavni osebi je scenska: oseba govori, razmišlja, čustvuje kot v danih živih življenjskih situacijah